

# Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

## Instructie voor gebruik:

*Dit is het formulier voor de beantwoording van de Beleidskompasvragen ten behoeve van internetconsultatie. Per 29 maart 2023 worden bij nieuwe internetconsultaties de antwoorden op de vragen van het Beleidskompas gepubliceerd. Let op dat dit formulier op enkele punten afwijkt van het reguliere Beleidskompasformulier, aangezien dit formulier terugblikkt op de stappen voorafgaand aan de consultatie.*

*Alle tekstvakken in het formulier dienen te worden ingevuld en vragen mogen niet worden verwijderd. Indien het voorstel een technische wijziging betreft of om een andere reden beleidsarm is, kan bij de vragen die niet van toepassing zijn worden volstaan met het invullen van "n.v.t."*

*Verwijder de cursief gedrukte tekst na beantwoording van de vragen.*

## Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wet uitbreiding vergoeding affectieschade  
Besluit vergoeding affectieschade BES

## ∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

[Toelichting](#)

## Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

- Naasten en nabestaanden van slachtoffers  
- OM  
- ZM  
- Slachtofferhulp  
- Verzekeraars  
- Advocatuur  
- Schadefonds geweldsmisdrijven  
- CJIB

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Zie hierboven.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

De meeste belanghebbenden zijn betrokken door middel van overleg en schriftelijke wisseling van stukken.

# 1. Wat is het probleem?

[Toelichting](#)

## Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Naasten en nabestaanden kunnen op Caribisch Nederland geen aanspraak maken op vergoeding van affectieschade.

In 2019 is de Wet vergoeding affectieschade (hierna: Wet affectieschade) in Europees Nederland inwerking getreden.<sup>1</sup> De vergoeding van affectieschade is een vorm van smartengeld voor naasten en nabestaanden van slachtoffers die zijn overleden of ernstig en blijvend letsel hebben opgelopen door toedoen van een ander. Dit kan zowel een misdrijf als een ongeval betreffen. Naasten kunnen aanspraak maken op een forfaitair bedrag tussen de € 12.500,- en € 20.000,-. Dit kan via het strafrecht (via de vordering benadeelde partij), maar ook via het civiele recht (via het buitengerechtelijk traject met verzekeraars of via de civiele rechter).

De wet beoogt niet elk verlies als zodanig van een naaste te compenseren, maar enkel dat verlies waarvan kan worden gezegd dat het wegens het bestaan van een bijzondere emotionele band leidt tot een ommezwaai in het eigen leven van de naaste of nabestaande. De schadevergoeding is een symbolische vergoeding, bedoeld om erkenning en genoegdoening te bieden, zonder al te veel discussie over bijvoorbeeld de intensiteit van het leed of de hoogte van de bedragen.

De kring van aanspraakgerechtigden is duidelijk afgebakend in de wet.<sup>2</sup> Het betreft kortgezegd partners, ouders en kinderen. Daarnaast bevat de wet een hardheidsclausule voor 'overige personen' die aanspraak kunnen maken op vergoeding van affectieschade. Zij moeten een nauwe persoonlijke relatie met het slachtoffer aantonen. Er moet sprake zijn van een grote ommezwaai in hun leven, door hetgeen het slachtoffer is overkomen.

In het Regeerprogramma 2024-2028 is opgenomen dat wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om broers en zussen ook de mogelijkheid te bieden om aanspraak te maken op vergoeding van affectieschade. Dit wetsvoorstel zal naar verwachting eind 2025 in consultatie gaan.

Daarnaast is in het Regeerprogramma 2024-2028 opgenomen dat in 2025 een wetsvoorstel in consultatie zal gaan om vergoeding van affectieschade in Caribisch Nederland mogelijk te maken.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

De Wet vergoeding affectieschade geldt alleen in Europees Nederland. Op Caribisch Nederland bestaat de mogelijkheid van vergoeding van affectieschade nog niet.

c) Wat is de omvang van het probleem?

Het aantal gevallen van overlijden of ernstig en blijvend letsel door toedoen van een ander op Caribisch Nederland wordt ingeschat als klein: tussen de 1 en 5 gevallen per jaar.

Onbekend is hoeveel naasten of nabestaanden per geval aanspraak zouden kunnen of willen maken op vergoeding van affectieschade. De gezinnen zijn over het algemeen iets groter dan in Europees Nederland.

<sup>1</sup> [Vergoeding van affectieschade \(34.257\) - Eerste Kamer der Staten-Generaal](#)

<sup>2</sup> Art. 6: 107 en 6:108 BW

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

In 2024 heeft het WODC een evaluatieonderzoek laten uitvoeren naar de Wet affectieschade in Europees Nederland. Dit onderzoeksrapport is in december 2024 met een beleidsreactie naar de Tweede Kamer gezonden.<sup>3</sup>

De evaluatie is positief. Uit het onderzoek blijkt dat de wet in algemene zin voldoet aan haar doelstelling: zij biedt erkenning aan naasten zonder al teveel discussie. De opzet met een vaste kring van gerechtigden en vaste bedragen voorkomt discussie over de mate van leed en de hoogte van het bedrag en wordt breed geaccepteerd. Aanspraakgerechtigden waarderen het ontvangen van een affectieschadevergoeding positief, gemiddeld met een rapportcijfer 7,9. Er wordt weinig gedoe ervaren over de vraag of men recht heeft op deze uitkering. Ook de doorlooptijd, informatie over de afhandeling en de afwikkeling worden als goed ervaren. Daarnaast is men redelijk tevreden met de hoogte van het ontvangen bedrag.

Uit het onderzoek blijkt dat het belangrijkste knelpunt van de wet is dat broers en zussen niet zijn opgenomen in de kring van gerechtigden. Zij zijn ook de grootste groep die een beroep doet op de hardheidsclausule. Uit het vragenlijstonderzoek en de interviews blijkt dat zowel naasten als professionals menen dat broers en zussen aanspraak moeten hebben op de vergoeding van affectieschade.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als er niets gebeurt, kunnen naasten en nabestaanden in Caribisch Nederland geen aanspraak maken op vergoeding van affectieschade.

Uitgangspunt voor Caribisch Nederland is comply or explain: Europees-Nederlandse regelgeving is van toepassing in Caribisch Nederland, tenzij er gronden zijn om dat niet te doen. Er is geen reden in dit geval een uitzondering te maken voor Caribisch Nederland. Ook voor naasten en nabestaanden in Caribisch Nederland kan het overlijden en ernstig en blijvend letsel van een geliefde immers een grote impact hebben op hun leven.

## 2. Wat is het beoogde doel?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Naasten en nabestaanden op Caribisch Nederland kunnen een beroep doen op vergoeding van affectieschade.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

N.v.t.

<sup>3</sup> Kamerstukken II 2024-2025, 34 257 nr. 13

### 3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

[Toelichting](#)

#### Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Wetgeving:

- Wijziging van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek BES
- Het opstellen van een algemene maatregel van bestuur ten aanzien van de bedragen

- b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Wijziging van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek BES en het opstellen van een algemene maatregel van bestuur, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de regeling in Europees Nederland, inclusief de voorgenomen wijziging ten aanzien van broers en zussen.

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?

Het hoofddoel van Slachtofferbeleid van JenV is recht doen aan en erkennen van slachtoffers van strafbare feiten.

Slachtoffers wordt vanuit de overheid erkenning geboden door hen een duidelijke positie in het recht te geven, hen waar nodig te beschermen en hen te ondersteunen bij hun herstel. Daarbij zorgt een betrouwbare overheid ervoor dat aan het slachtoffer toegekende rechten in de praktijk worden gerealiseerd, dat gewekte verwachtingen niet worden beschaamd en dat de partners in de strafrechtketen slachtofferbewust werken. Daarvoor is van belang dat duidelijk is voor slachtoffers en samenleving wat van de overheid mag worden verwacht als het gaat om recht en hulpen ook waar de grenzen liggen.

Een van de subdoelen is een evenwichtig schadeverhaal voor slachtoffers, waarbij slachtoffers hun schade zoveel als mogelijk vergoed krijgen. Een van de maatregelen hiertoe is het uitbreiden van het aantal slachtoffers dat recht heeft op compensatie, onder meer door de introductie van vergoeding van affectieschade. Deze vergoeding zorgt voor erkenning en genoegdoening bij naasten en nabestaanden.

### 4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

[Toelichting](#)

#### Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

#### Naasten en nabestaanden

Naasten en nabestaanden van slachtoffers met ernstig en blijvend letsel of van overleden slachtoffers kunnen een beroep doen op vergoeding van affectieschade. Dit geeft erkenning en genoegdoening, zonder al te veel discussie over de mate van het leed en de hoogte van de bedragen.

#### Strafrechtketen

Voor zowel OM, ZM als Slachtofferhulp geldt dat de gevolgen naar verwachting zeer beperkt zullen zijn. De mogelijkheid van voeging als benadeelde partij in het strafproces voor immateriële schade bestaat reeds. Met de introductie van de Wet affectieschade zal het aantal vorderingen benadeelde partij wat stijgen, maar het werkproces voor de voeging blijft hetzelfde. De verwachting is dat het om kleine aantallen zal gaan.

#### Civiele recht

Ook in het civiele recht zullen de gevolgen naar verwachting beperkt zijn. De vordering van een schadevergoeding is een bestaand werkproces. Er zal wellicht een zeer kleine stijging van het aantal vorderingen zijn.

#### Verzekeraars

Voor verzekeraars betekent de wet een toename van de schadelast omdat er extra uitkeringen zullen worden gedaan. Ook hier is de verwachting dat dit beperkt zal zijn, nu het aantal gevallen klein zal zijn.

- b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

#### Impactanalyse

De verwachte impact op de overheidsorganisaties is klein, en de handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid naar verwachting groot. Er worden geen structurele kosten verwacht, maar alleen incidenteel eenmalige invoeringskosten/werkzaamheden.

Een uitvoeringstoets is waarschijnlijk niet nodig.

Ten aanzien van regeldruk en doenvermogen zie vraag 5b.

## 5. Wat is de voorkeursoptie?

[Toelichting](#)

### Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Maak vergoeding van affectieschade op Caribisch Nederland mogelijk door wijziging van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek BES en het opstellen van een Besluit vergoeding affectieschade BES.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijk impact?

#### Doeltreffendheid

Door het opnemen van de mogelijkheid van vergoeding van affectieschade in de wet, komt een vaste groep aanspraakgerechtigden in aanmerking voor vergoeding van affectieschade.

#### Doelmatigheid

Een wetswijziging en het opstellen van een Amvb is de aangewezen manier om dit mogelijk te maken.

#### Uitvoerbaarheid

De verwachting is dat de wet goed uitvoerbaar is voor de betrokken organisaties. Uit de evaluatie van de Wet affectieschade in Europees Nederland blijkt dat de opzet van de Wet met een vaste kring van gerechtigden en vaste bedragen discussie voorkomt over de mate van leed en de hoogte van het bedrag en breed wordt geaccepteerd. Er wordt weinig gedoe ervaren over de vraag of men recht heeft op deze uitkering. Ook de doorlooptijd, informatie over de afhandeling en de afwikkeling worden als goed ervaren. Daarnaast is men redelijk tevreden met de hoogte van het ontvangen bedrag.

Ten tijde van de invoering van de wet werden diverse discussiepunten naar voren gebracht over het criterium ernstig en blijvend letsel, de wettelijke kring van gerechtigden, de hardheidsclausule, de derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid, de gestandaardiseerde bedragen, de verweermogelijkheden van de aansprakelijke partij, de samenloop tussen affectieschade en shockschade en de wijze van aanbieden van de vergoeding aan naasten. Deze punten blijken zich niet of slechts in geringe mate te hebben voorgedaan in de rechtspraktijk.

#### Doenvermogen

De verwachting is dat burgers weinig problemen zullen ondervinden bij het effectueren van hun recht op vergoeding van affectieschade. Gelet op de vormgeving van de regeling (met vaste categorieën van aanspraakgerechtigden en vaste bedragen) en de resultaten van de evaluatie van de wet in Europees Nederland, is de verwachting dat burgers goed in staat zullen zijn een vordering tot vergoeding van affectieschade in te dienen.

#### Regeldruk

Het wetsvoorstel heeft voor Caribisch Nederland tot gevolg dat naasten en nabestaanden van slachtoffers met ernstig en blijvend letsel of van overleden slachtoffers een nieuwe aanspraak krijgen op schadevergoeding. Die aanspraak op de vergoeding van affectieschade betekent op zichzelf een toename van de regeldruk. Slachtoffers en hun naasten en professionals in de rechtspraktijk (advocaten, belangenbehartigers, verzekeraars, rechtspraak) zullen tijd nodig hebben om dit te implementeren. Gelet op de vormgeving van de regeling – met vaste categorieën van aanspraakgerechtigden en vaste bedragen – en de verwachte kleine aantallen zal de toename van de regeldruk beperkt zijn.

#### Bedragen

Ten aanzien van de bedragen die in het Besluit worden vastgesteld ligt het in de rede om aan te sluiten bij de bedragen die in Europees Nederland worden gehanteerd. De lonen liggen in Caribisch Nederland gemiddeld weliswaar lager, maar tegelijkertijd is het gemiddelde prijsniveau hoger dan in Europees Nederland. Daarnaast hanteert het Schadefonds geweldsmisdrijven ook dezelfde bedragen in Caribisch Nederlands als in Europees Nederland.

Voor het bepalen van de bedragen is gekeken naar de gemiddelde dagkoers<sup>4</sup> van de US dollar. Omdat het een symbolische vergoeding betreft, wordt net als in Europees Nederland gekozen voor ronde bedragen.

<sup>4</sup>[https://www.ecb.europa.eu/stats/policy\\_and\\_exchange\\_rates/euro\\_reference\\_exchange\\_rates/html/eurofxref-graph-usd.nl.html](https://www.ecb.europa.eu/stats/policy_and_exchange_rates/euro_reference_exchange_rates/html/eurofxref-graph-usd.nl.html)

- c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Op Caribisch Nederland geldt de voorschotregeling niet. Als de veroorzaker geen verhaal biedt, ontvangt het slachtoffer de schadevergoeding niet of niet volledig.

- d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Nu de Wet affectieschade in Europees Nederland reeds is geëvalueerd, is een afzonderlijke evaluatie van de wettelijke regeling voor Caribisch Nederland niet opportuun. Wel zal gedurende de eerste twee jaar na inwerkingtreding jaarlijks monitoring ten aanzien van aantallen en uitvoeringsvraagstukken plaatsvinden via de reguliere overlegvormen.